

STORTINGET

Representantforslag 262 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Frøya Skjold Sjursæther, Margit Bye
og Marius Langballe Dalin

Dokument 8:262 S (2025–2026)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Frøya Skjold Sjursæther, Margit Bye og Marius Langballe Dalin om å ta vare på gjenværende naturskog og styrke miljøhensyn i skogbruket

Til Stortinget

Bakgrunn

Om lag halvparten av de truede artene lever i skogen. Gammel naturskog har spesielt stor verdi for naturen fordi mange arter er spesialiserte til å utnytte kvalitetene til den eldre skogen. Et større arts mangfold i skogene vil også gjøre naturen mer robust i møte med klimaendringene. For å bevare skogene må man både verne mer skog og endre spillereglene i skogbruket. Et eksempel på det siste er at det i dag ikke er begrensninger på hogst i hekketiden, til tross for at denne tiden er kritisk for flere arter som lever i skogen, blant annet fugl.

Skogbruk betyr i dag ofte store inngrep. Når en skog flatehogges, forsvinner store deler av økosystemet. Etter hogsten plantes ofte tettvekst industriskog med like trær og lite rom for lys, liv og andre arter. I tillegg står skogsbilveier og tømmermaskiner for store inngrep. Etter at flatehogst ble innført som dominerende driftsmetode fra cirka 1940, er mye av norsk skog blitt flatehogd. Det er derfor avgjørende å stanse flatehogstene i områdene som ennå ikke har vært utsatt for dette, også kalt naturskog. Slik type skog utgjør kanskje opp mot 30

prosent av skogarealet, men det foregår stadig flatehogst i denne typen skoger.

Skogene representerer goder som hele samfunnet har nytte og glede av. Likevel forvaltes de av et lite mindretall av befolkningen. Dette gjør det nødvendig med tydeligere regulering og tilsyn med skogbruket, for å balansere nærings- og miljøhensyn, til beste for fellesskapet.

Det er avgjørende å øke vernet av produktiv skog fra 4–5 prosent i dag til 10 prosent innen 2030 og sikre at vernet er representativt. I tillegg til mer frivillig vern av private skogområder mot økonomisk kompensasjon er det også viktig at det blir mer vern av offentlig eide skoger. Det er også avgjørende hvordan de resterende 90 prosentene av den produktive skogen forvaltes, noe som er hovedfokuset i dette representantforslaget.

Særskilte grep for å beskytte gjenværende naturskoger

Det er avgjørende å stanse tapet av naturskog. Det vil ta tid å avklare omfanget og avgrensningen av vern av denne typen skog og finansiere og inngå avtaler om frivillig vern. Det er også nødvendig å videreføre arbeidet med kart over naturskogene, blant annet med undersøkelser i felt. Men mens dette pågår, fortsetter hogsten. Forslagsstillerne anser det derfor som viktig å innføre et midlertidig forbud mot flatehogst i naturskogene i påvente av avklaringer om permanent vern.

Det blir viktig å verne minst 10 prosent av den produktive skogen gjennom flere og større naturreservater. Som et ledd i å styrke beskyttelsen av naturskogene mener forslagsstillerne at det vil være hensiktsmessig å supplere dette vernemålet med en noe mildere form for bevaring som ikke tillater flatehogst, bygging av nye skogs-

veier eller annen nedbygging, men der ulike former for lukkede hogstformer, som i større grad opprettholder naturtilstanden i skogen, tillates. Bruk av landskapsvernområde der formålet er å beskytte naturskogen, kan være en mulighet.

Mer skånsomt skogbruk

Utover en særskilt innsats for å beskytte de gjenværende naturskogene må skogbruket også på de resterende arealene bli mer bærekraftig. Den internasjonale naturavtalen sier at det innen 2030 skal være iverksatt effektiv restaurering av minst 30 prosent av arealene med forringede økosystemer. Det betyr at skogområder må restaureres tilbake til en mer naturlig tilstand.

Også skoger som har tapt sin naturlige tilstand, kan inneholde viktige naturverdier som må beskyttes. Ulike former for skogbruk påvirker dyrelivet negativt, blant annet hogst i hekketiden, som kan være kritisk for fuglelivet. Videre er det mange skogområder som er viktige for friluftslivet, men som påvirkes negativt av hogst. Innføring av meldeplikt eller søknadsplikt for hogst vil skape større åpenhet rundt og demokratisk kontroll over skogbruket og dermed bidra til mer skånsom skogsdrift.

Det er for lite kunnskap om naturverdiene i skogene. Forslagsstillerne etterlyser krav som sikrer bedre og uavhengig kartlegging av naturen i områder som omfattes av skogbruk.

Nesten alt skogbruk i Norge drives under bransjestandarden PEFC, som har til hensikt å bidra til et bærekraftig skogbruk. Det er en utfordring at PEFC-standard fastsettes av bransjen selv, og at brudd på denne i liten grad sanksjoneres. Foruten å skjerpe kravene bør standarden omgjøres til en offentlig forskrift. Forslagsstillerne etterlyser en revisjon av lover og forskrifter som berører skogbruket.

Forslagsstillerne vil videre peke på at subsidier som reduserer naturtilstanden i skogen, som tilskudd til drift i vanskelig terreng, skogsveier og tettere planting og gjødsling, bør fases ut og erstattes av tilskudd til skogeiere som driver mer bærekraftig, som omlegging til lukket hogst og økt omløpstid. Økt omløpstid vil forbedre virkeskvaliteten og øke karbonbindingen, i tillegg til å styrke naturmangfoldet.

Kommunalt handlingsrom

Kommunene bør gis større myndighet til å sikre naturverdier i skogene etter plan- og bygningsloven og annet relevant lovverk. Dette er særlig viktig i påvente av mer permanent vern og så lenge midlertidig forbud mot flatehogst i naturskog samt melde- og/eller søknadsplikt for hogst ikke er innført.

Videre er det utfordrende at det ikke er konsensus om hvorvidt bygging av landbruksveier krever konsek-

vensutredning og godkjent reguleringsplan, til tross for at Landbruks- og matdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet har slått dette fast. Myndighetene må tydeliggjøre dette og understreke at en konsekvensutredning må omfatte ringvirkningene av en ny vei, ikke bare de direkte konsekvensene av veien.

Forslagsstillerne mener at dette i sum vil øke den lokalpolitiske styringen av arealbruken i kommunen.

Forutsigbart frivillig skogvern

Bevilgningene til skogvern varierer fra år til år. Dette skaper usikkerhet for skogeierne og utfordringer i forvaltningen. Forslagsstillerne mener at en fondsløsning vil skape større forutsigbarhet og kontinuitet og være et viktig bidrag for å oppnå et jevnt og høyt tempo i arbeidet med å innfri stortingsvedtaket om at 10 prosent av skogen skal vernes.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen innføre et midlertidig forbud mot flatehogst av naturskog inntil permanent vern er avklart.
2. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag til verneform som kan brukes for å beskytte arealer med naturskog mot flatehogst, bygging av nye skogsveier og annen utbygging på permanent basis, som et supplement til tradisjonelt vern som naturreservat.
3. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til en revisjon av lover og forskrifter for å oppnå et mer bærekraftig skogbruk, som blant annet må innebære melde- eller søknadsplikt for hogst, strengere krav til uavhengig naturkartlegging samt forbud mot hogst i hekketiden. Standarden for hvordan skogene i Norge skal forvaltes og drives bærekraftig, må inngå i en offentlig forskrift.
4. Stortinget ber regjeringen gjennomgå lover og forskrifter og legge fram forslag som gir kommunene større handlingsrom til å sikre naturverdier i skogene etter plan- og bygningsloven og annet relevant lovverk.
5. Stortinget ber regjeringen snarest tydeliggjøre i landbruksveiforskriften at bygging av landbruksveier krever konsekvensutredning og godkjent reguleringsplan, i henhold til plan- og bygningsloven § 12-1.
6. Stortinget ber regjeringen gjennomgå subsidiene til skogbruket med sikte på å fase ut ordninger som svekker naturtilstanden i skogene, til fordel for ord-

ninger som premierer bærekraftige driftsformer som lukket hogst og lengre omløpstid.

7. Stortinget ber regjeringen legge fram et forslag til fondsløsning for frivillig skogvern for å sikre forut-

sigbarhet, kontinuitet og jevnt høyt tempo i arbeidet med å innfri stortingsvedtaket om at 10 prosent av skogen skal vernes.

26. mars 2026

Une Bastholm

Margit Bye

Frøya Skjold Sjursæther

Marius Langballe Dalin

